

GDAŃSK

GDAŃSK
morze możliwości

Polska

Gdańsk

Gdańsk

Wyrastający nad miastem ceglany masyw gotyckiej Bazyliki Mariackiej, Długi Targ - jeden z najpiękniejszych rynków Europy, otoczony szeregiem bogatych fasad renesansowych kamienic z królującym w centrum posągiem Neptuna, stary średniowieczny Żuraw drzemiący u brzegu Motławy – to popularne symbole Gdańska. Tysiącletni gród nadbałtycki, ojczyzna Heweliusza, Fahrenheita, Schopenhauera, Grassa i Wałęsy słynie wśród największych turystycznych atrakcji. Gdańsk zaskakuje mnogością zabytków architektury mieszczańskiej, sakralnej, militarnej i portowej, dziedzictwem stu wieków fascynującej kultury i burzliwej historii, a także wyjątkową atmosferą miejsca, gdzie przeszłość i współczesność w doskonałej harmonii tworzą niepowtarzalny pejzaż.

Trakt Królewski

Gdańsk wielokrotnie miał honor gościć polskich monarchów: 8 lipca 1552 r. zawitał doń król Zygmunt August wraz z dwutysięcznym orszakiem; 1 sierpnia 1677 r. do miasta uroczyście wjechał król Jan III Sobieski z żoną Marysieńką i synem Jakubem.

Brama Wyżynna

Brama Wyżynna (1)

Bogato rzeźbione XVI-wieczne kamienne wrota Gdańska stanowiły początek Traktu Królewskiego. Przybywających wielmożów oprócz wiwatujących gdańszczan witały herby Polski, Gdańska i Prus Królewskich oraz inskrypcja pouczająca, iż "Sprawiedliwość i pobożność to dwie podstawy wszelkich królestw".

Przedbramie ul. Długiej (2)

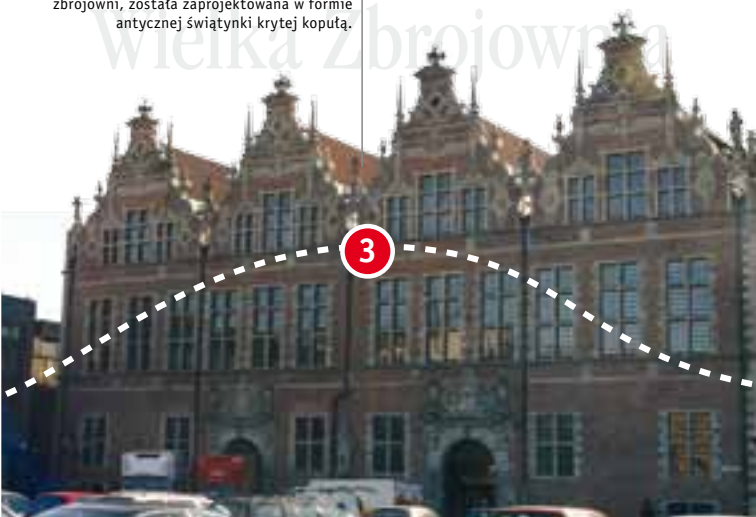
Gotycko-renesansowy Zespół Przedbramia, niegdyś element średniowiecznych fortyfikacji miasta, to wznoszące się ku przestrodze: Katownia, miejsce publicznych kaźni i Wieża Więzienna z pozostałościami pręgierza, która w okresie XVII-XIX wieku mieściła więzienie miejskie. Historyczne wnętrza wieży kryją skarby „gdańskiego złota” – cenne zbiory jedyne w Polsce Muzeum Bursztynu.

Wielka Zbrojownia

Stojąca przed Wielką Zbrojownią studzienka służąca do wyciągania kul z podziemi zbrojowni, została zaprojektowana w formie antycznej świątynki krytej kopułą.

Wielka Zbrojownia (3)

Wyrastający nieopodal imponujący dekoracyjny gmach arsenału jest najznakomitszym przykładem manieryzmu niderlandzkiego w Gdańsku. Bogato zdobione dwie równorzędne fasady, od strony Targu Węglowego i od ul. Tkackiej, zachwycają kompozycją i ornamentyką. Niegdyś dostojne wnętrza pełne były dział, kul armatnich, wszelakiej broni. Dziś na wyższych kondygnacjach mieści się Akademia Sztuk Pięknych.

Dwór Bractwa św. Jerzego (4)

Najstarsze w średniowiecznym Gdańsku Bractwo „kurkowe” św. Jerzego początkowo spotykało się w Dworze Artusa. Jego własny późnogotycki Dwór (tzw. Strzelnicę) w modnym wówczas w mieście stylu flamandzkim wzniesiono obok Złotej Bramy w latach 1487-1494.

Złota Brama (5)

Wzniesiony na początku XVII wieku wspaniały łuk triumfalny o dwóch kondygnacjach kolumn wiódł na reprezentacyjną ulicę Długą. Wjeżdżały przezeń ongiś do Gdańska orszaki królewskie. Szczyty bramy wieńczyły kamienne figury symbolizujące wartości cenione przez gdańszczan od wieków: pokój, wolność, bogactwo, sławę, zgodę, sprawiedliwość, pobożność i roztropność. Ulicę Długą zamieszkiwały zamożne, wpływowe rody gdańskie. Dzisiejszy popularny deptak prowadzi wzdłuż patrycjuszowskich kamienic o imponujących fasadach prześcigających się bogactwem form i oryginalnością wystroju.

Dom Uphagena

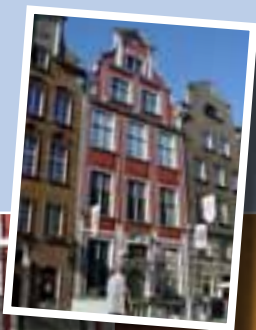
1 listopada 1911 r. w wydzierżawionym od rodziny dawnym domu Johanna Uphagena przy ul. Długiej 12 zostało otwarte Muzeum Wnętrz Mieszczańskich. Do 1945 r. działało jako oddział Muzeum Miejskiego.

Dom Uphagena

Dom Uphagena (6)

Mieszcząca się przy ul. Długiej rokokowo-klasycystyczna kamienica była niegdyś siedzibą znamienitego rajcy miejskiego i ławnika J. Uphagena. Obecnie mieści Muzeum Wnętrz Mieszczańskich, w którym podziwiać można pełen przepychu wystrój i bogate dawne wyposażenie kamienicy mieszczańskiej. Spacer po odtworzonych z pietyzmem wnętrzach sieni, wielkiej i małej jadalni, pokoju muzycznego, kuchni przenosi zwiedzających w czasy z końca XVIII wieku.

Ratusz Głównego Miasta

3 października 1556 r. wieża i wnętrze Ratusza Głównego Miasta zostały zniszczone w wyniku pożaru. Po odbudowie Ratusz otrzymał wnętrza w stylu renesansowym, a w 1561 r. hełm, zwieńczony posągami króla Zygmunta II Augusta. Na wieży umieszczony został nowy zegar i złożony z 14 dzwonów carillon.

MHMG

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA GDAŃSKA

Ratusz Głównego Miasta (7)

Niegdyś siedziba władz zamożnego, potężnego Gdańska, początkami sięgająca końca XIII wieku i wielokrotnie przebudowywana, swą architekturą i wystrojem wnętrz w stylu manieryzmu niderlandzkiego godnie reprezentowała bogactwo i pozycję miasta. Najbardziej okazała – Wielka Sala Rady, zwana również Salą Czerwoną, uważana jest za jedno z najpiękniejszych nowożytnych wnętrz ratuszowych. Jej strop zdobiony 25 obrazami autorstwa Izaaka van den Blocke'a o wymowie symbolicznej. Najstojniejsze z nich to „Apoteoza Gdańska”. Z ratuszowej wieży sływa na miasto muzyka dzwonów jednego z gdańskich carillonów, repliki XVII-wiecznego instrumentu. Obecnie w zabytkowych murach mieści się Muzeum Historyczne Miasta Gdańska.

Fontanna Neptuna

Fontanna Neptuna

9 października 1633 r. po raz pierwszy uruchomiona została fontanna z rzeźbą Neptuna pod Dworem Artusa. Działała od wiosny do jesieni w ustalone przez Radę Miejską dni i godziny.

Fontanna Neptuna (8)

Stojąca na Długim Targu XVII-wieczna Fontanna Neptuna jest symbolem związku Gdańska z morzem i urokliwą ozdobą najpiękniejszego miejskiego rynku. Według jednej z gdańskich legend to właśnie Neptun przyczynił się do powstania słynnej gdańskiej nalewki Goldwasser. Oburzony, iż do fontanny wrzucane są monety, uderzył trójzębem w wodę i rozbił złoto w drobne płatki, które odtąd zdobią swym blaskiem wspaniałą ziołowy likier.

Dwór Artusa

Dwór Artusa

23 listopada 1742 r. w Dworze Artusa powstała giełda zbożowa, istniejąca tam do 1920 r.

Dwór Artusa (9)

Nawiązująca do idei legendarnego Okrągłego Stołu rycerzy króla Artura reprezentacyjna siedziba bractw kupieckich (tzw. ław), zamożnego patrycjatu i rzemieślników stanowiła ważny ośrodek życia towarzyskiego i handlowego dawnego Gdańska. Zgromadzeniom gdańszczan patronowały imponujące gdańskie lwy dzierżące herb miasta, opiekun kupców Merkury, personifikacje Sprawiedliwości i Siły oraz hojna Fortuna. Wystrój wnętrza Dworu wzbogacają liczne malowidła, modele okrętów, boazerie, zbroje oraz największy (ponad 10 m) renesansowy piec świata, ozdobiony kafłami, na których przedstawiono portrety wybitnych ówczesnych władców europejskich, herby oraz personifikacje cnót i planet.

Nowy Dom Ławy

16 listopada 1901 r. na parterze Nowego Domu Ławy przy Długim Targu 43 otwarto wystawę zwaną „Sień Gdańska”. Ekspozycja składała się z ponad dwustu eksponatów ofiarowanych przez Lessera Gietdzińskiego.

Nowy Dom Ławy (10)

W sąsiedztwie Dworu Artusa wznosi się Nowy Dom Ławy, którego wnętrza – tzw. Sień Gdańska to reprezentacyjny barokowy salon patrycjuszowski bogaty w dzieła gdańskiego i holenderskiego rzemiosła. Z okna Nowego Domu Ławy codziennie o godzinie 13.00 wygląda śliczna panna Hedwiga – gdańska XVII-wieczna mieszcza uwięziona tam przez wuja, bohaterka starego romansu „Panienska z okienka”, napisanego w 1891 r. przez Jadwigę Łuszczewską (Deotymę). W powieści rozczytywały się kolejne pokolenia Polaków, by potem, podczas pobytu w Gdańsku, wypatrywać uwiecznionego na jej kartach domu, okienka, a w nim - ślicznej panny.

Złota Kamienica

Złota Kamienica

Zamówione we Włoszech i wiezione drogą morską do Gdańska dekoracje rzeźbiarskie fasady Złotej Kamienicy zatonęły razem ze statkiem. Ich miejsce zajęły ozdoby przeznaczone na tylną elewację.

Złota Kamienica (11)

Równie znany, jeden z najpiękniejszych budynków gdańskich stoi na Długim Targu. Został wzniesiony dla burmistrza Jana Speymanna, bogatego kupca i światłego mecenasa sztuk oraz jego żony Judyty z Bahrów. Powstał na początku XVII wieku według projektu Abrahama van den Blocke'a. Legenda głosi, że czasem po korytarzach kamieniczki snuje się duch pięknej Judyty Speymann szepczącej: „Czyń sprawiedliwie, nikogo się nie lękaj”.

Zielona Brama

Zanim wzniesiono reprezentacyjną Zieloną Bramę, stała w tym miejscu najstarsza gdańska Brama Kogi. 17 września 1880 r. w murach Zielonej Bramy zainaugurowało działalność Zachodniopruskie Muzeum Prowincjonalne.

Zielona Brama (12)

Zbudowana w stylu manierystycznym w latach 1568-1571 przez Regniera z Amsterdamu i Hansa Kramera z Drezna Zielona Brama przeznaczona była na siedzibę monarchów wizytujących miasto. Swoją reprezentacyjną funkcję pełniła tylko raz. W 1646 roku zatrzymała się tu Maria Ludwika Gonzaga w drodze z Francji na ślub z Władysławem IV. Obecnie, jako jeden z obiektów Muzeum Narodowego, jest miejscem wielu wystaw. Mieści się tu także biuro laureata pokojowej Nagrody Nobla, pierwszego prezydenta III Rzeczypospolitej Polskiej, Lecha Wałęsy.

Kościół Mariacki

28 lipca 1502 r. zakończono trwającą od 1343 roku budowę kościoła Mariackiego w Gdańsku. Jedną z jego osobliwości jest wspaniały zegar astronomiczny wykonany w latach 1464-1470 przez Hansa Düringera. Pokazuje godziny, dni, daty świąt ruchomych i fazy księżyca. W południe pojawiają się w nim Trzej Królowie, Apostołowie oraz postaci Adama i Ewy, a także Śmierci.

Kościół Najświętszej Marii Panny (13)

Wznoszona przez ponad półtora wieku Bazylika Mariacka jest największą ceglana świątynią w Europie. Jej gotyckie wnętrza o wyjątkowo pięknym kryształowym sklepieniu kryją wiele doskonałych dzieł sztuki średniowiecznej i barokowej, m.in. przebogaty ołtarz główny mistrza Michała Schwarza z Augsburga, wzruszającą kamienną Pietę z roku ok. 1410, kopię tryptyku Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”, słynny zegar astronomiczny. Doskonała akustyka surowych, ascetycznych murów kościoła podkreśla piękne brzmienie wspaniałych barokowych organów. Z galeryjki imponującej 82-metrowej wieży dzwonnej, której charakterystyczna sylweta o płaskim dachu dumnie wznosi się nad Gdańskiem, roztacza się wspaniały widok na panoramę miasta. Wiedzie do niej blisko 400 stopni. Obok, w cieniu Bazyliki, wyrasta, ufundowana przez polskiego króla Jana III Sobieskiego, barokowa Kaplica Królewska (14) o oryginalnej fasadzie i charakterystycznych trzech kopułkach.

Ulica Mariacka

Ulica Mariacka

Urokliwa ulica Mariacka niejednokrotnie bywała plenerem filmowym. Tu m.in. nakręcono „lubeckie” sceny „Buddenbroków” wg Tomasa Manna.

14

Ulica Mariacka

Zaciszna uliczka od wieków przyciągająca artystów, urzeka romantyzmem. Zaulek, prowadzący od kościoła Mariackiego do Długiego Pobrzeża, zamknięty średniowieczną Bramą Mariacką jest wspaniałym przykładem dawnej zabudowy gdańskiej z charakterystycznymi przedprożami i wąskimi, bogato dekorowanymi fasadami kamienic, należących niegdyś do zamożnych kupców i złotników. Dziś na Mariackiej królują warsztaty jubilerskie oraz galerie z unikatową biżuterią z bursztynu. Gdańsk kultywuje wielowiekowe tradycje światowej stolicy bursztynu.

Kościół św. Mikołaja

10 października 1813 r. w wyniku ataku pocisków rosyjskich armat spłonął klasztor dominikański przy kościele św. Mikołaja. Ruiny rozebrano, następnie zamieniono na plac musztry, a potem plac targowy (Plac Dominikański).

Kościół św. Mikołaja

Kościół św. Mikołaja (15)

Najstarszy gdański kościół, którego korzenie sięgają XII wieku, zrządzeniem losu jako jedyny przetrwał nie zniszczony wojenne zawieruchy. Trójnawowa gotycka świątynia zachwyca oryginalnym, wyjątkowo bogatym wystrojem z XVII w. oraz późnobarokowym, wysokiej klasy prospektem organowym. Od wieków kościół znajduje się we władaniu Zakonu Dominikanów, których sprowadził do Gdańska książę Świętopetk. W 1260 r. papież Aleksander IV udzielił Dominikanom przywileju odpustowego, który zapoczątkował tradycję odbywającego się po dziś dzień Jarmarku św. Dominika – najbardziej popularnej gdańskiej imprezy, znanej w całej Europie.

Kościół św. Katarzyny

Kościół św. Katarzyny

30 listopada 1738 r. na wieży kościoła św. Katarzyny uruchomiony został wykonany w Holandii carillon z 37 dzwonami. Spłonął 3 lipca 1905 r. W 1989 r. „powrócił” w postaci repliki. Grywają nań wirtuozi z całej Europy podczas corocznego Gdańskiego Festiwalu Carillonowego.

16

Kościół św. Katarzyny (16)

Początki najstarszego kościoła parafialnego Starego Miasta sięgają XIII w. Jego wnętrza zdobią malowidła pędzla Antona Möllera i Izaaka van den Blocke'a. Tutaj też znajduje się epitafium i płyta nagrobna słynnego astronoma Jana Heweliusza. Na 76-metrowej wieży kościelnej zamontowany jest carillon, replika XVI-wiecznego instrumentu. Zdobiący wieżę piękny hełm projektu Jakuba van den Blocke'a, zwany „koroną miasta”, już z oddali przykuwa wzrok. Obok kościoła św. Katarzyny swoje sanktuarium ma również inna święta; pochodzący z przetłumu XIV i XV w. kościół św. Brygidy (17) wszedł do historii w sierpniu 1980 r. podczas strajków robotniczych jako schronienie i miejsce spotkań opozycji antykomunistycznej. Obecnie wznoszony jest tu wspaniały bursztynowy ołtarz. Przemierzając szlak gdańskich kościołów gotyckich warto również odwiedzić: kościół św. Jana (18), kościół św. Elżbiety (19), kościół św. Józefa (20), kościół św. Piotra i Pawła (21) oraz franciszkański trójnawowy kościół św. Trójcy (22) z pięknymi szczytnicami.

Muzeum Narodowe

Słynne meble gdańskie od dawien dawna ściągają do miasta rzesze klientów. Ich twórcy, nawiązując do najlepszych wzorów meblarstwa niderlandzkiego, wypracowali własny „gdański styl”. Prześcigali się w swym kunszcie. Z najlepszych gatunków drewna gdańscy stolarze wykonywali stoły, biurka, toża, szafy i szafki zegarowe, kredensy, całe bogato zdobione gabinety, sienie kamieniczek z pięknymi, krętymi schodami. Niejeden taki mebel był ozdobą królewskich dworów. Kolekcję mebli gdańskich posiada w swoich zbiorach Dział Sztuki Dawnej Muzeum Narodowego.

MUZEUM
NARODOWE
GDAŃSK

23

Muzeum Narodowe (23)

Częściowo przebudowane wnętrza przylegającego do kościoła św. Trójcy dawnego gotyckiego klasztoru Franciszkanów kryją zbiory Działu Sztuki Dawnej muzeum: malarstwo flamandzkie, polskie i gdańskie, meble gdańskie i północnoeuropejskie, wyroby ceramiczne, złotnicze, cynowe i kowalstwa artystycznego. Bez wątplenia najbardziej znanym eksponatem muzeum jest słynny tryptyk Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny” uznawany za najwspanialsze dzieło artysty, zrabowany i подарowany w XV wieku kościołowi Mariackiemu przez gdańskiego kapra, kapitana Paula Benecke. Zbiory muzeum podziwiać można również w Pałacu Opatów i Spichlerzu Opackim w Oliwie.

Ratusz Staromiejski

Pierwszy ratusz Starego Miasta istniał już w 1382 r. Obecny powstał w tym samym miejscu w latach 1587–1595.

Ratusz Starego Miasta (24)

Malownicza, filigranowa niemal, ceglana budowla zwieńczona strzelistą wieżyczką jest wspaniałym, najbardziej niderlandzkim przykładem manieryzmu w architekturze miasta. Przypomina o gdańskim fenomenie historycznym: istnieniu ongiś dwóch odrębnych ośrodków władzy miejskiej i w związku z tym ratuszy: Starego i Głównego Miasta. Właśnie w Ratuszu Staromiejskim zasiadał ławnik, później rajca, znany astronom i piwowar Jan Heweliusz, którego pomnik zdobi sąsiedni skwer. Oprócz interesujących wnętrzu obiektu, wspaniałego XVII-wiecznego stropu z alegorycznymi malowidłami, pięknych kręconych schodów, zwraca uwagę kamienny portal główny zdobiony personifikacjami wykrzywionych w grymasie przywar i uśmiechniętych cnót. Obecnie w ratuszu mieści się Nadbałtyckie Centrum Kultury Gdańsk.

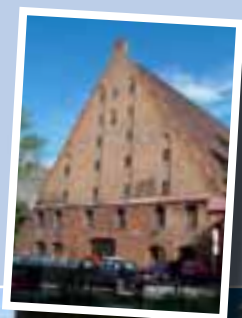
Wielki Młyn

Przecinający Stare Miasto Kanat Raduni był źródłem energii wykorzystywanej już w średniowieczu na potrzeby przemysłu. Na wysepce w jego rozwidleniu stanął w 1350 r. największy obiekt przemysłowy średniowiecznej Europy - Wielki Młyn.

Wielki Młyn (25)

Wyjątkowy obiekt średniowiecznej architektury technicznej o charakterystycznym ogromnym dwuspadzistym dachu, wzniesiony na Starym Mieście na kanale Raduni, był największą inwestycją przemysłową ówczesnej Europy. Pełnił funkcje młyna, spichlerza i piekarni. Dziś w jego gotyckich wnętrzach, gdzie obejrzeć jeszcze można wielkie koła młyńskie, znajduje się centrum handlowe.

Żuraw

Drewniana konstrukcja olbrzymich bębnow Żurawia napędzana siłą robotników umożliwiała uniesienie za pomocą górnego dźwigu ciężaru do dwóch ton na wysokość 27 m. Dolny dźwig wraz z górnym podnosił czterotonowy ładunek na wysokość 11 m.

Żuraw

Żuraw (26)

Położony nad Motławą najbardziej charakterystyczny zabytek, jednoznacznie kojarzący się z Gdańskiem to największy dźwig portowy średniowiecznej Europy, używany do przeładunku i stawiania masztów na statkach, a zarazem brama miejska o nietypowej architekturze. W jego wnętrzu znajduje się zrekonstruowany i czynny mechanizm napędowy - ogromne drewniane koło, poruszane ongiś siłą ludzkich nóg. Obecnie majestatyczny Żuraw, jako wspaniały przykład historycznej budowli portowej, stanowi doskonałą oprawę dla ekspozycji bogatych zbiorów Centralnego Muzeum Morskiego (27), którego siedzibą są także zabytkowe spichlerze położone naprzeciw – po drugiej stronie Motławy na Wyspie Ołowianka.

Latarnia Morska

Latarnia Morska mieści odrestaurowany instrument z XIX wieku: kulę czasu. Jej podniesienie i spadek w każde południe pozwalał kapitanom statków na dokładne nastawienie chronometrów.

Latarnia Morska

Latarnia Morska (28)

Równie „morskim” akcentem gdańskim jest latarnia w Nowym Porcie. Jedna z najpiękniejszych latarni Morza Bałtyckiego, pochodząca z końca XIX wieku, była jednocześnie wieżą pilotów i mieściła niezwykle wówczas instrument: kulę czasu. Dziś w jej wnętrzu podziwiać można historyczne urządzenia optyczne i wystawę latarnictwa morskiego, a ze szczytu – rozległą panoramę Zatoki Gdańskiej i portu, a także jej wiekową „siostrę”: Wieżę Latarnię Twierdzy Wisłoujście.

Twierdza Wisłoujście

Twierdza Wisłoujście

Zaczątkiem Twierdzy Wisłoujście była drewniana strażnica wzniesiona u ujścia Wisły przez Krzyżaków w latach 1379-1382. Twierdza powstawała etapami: najpierw w 1482 r. wzniesiono okrągłą Wieżę Latarnię służącą jako latarnia morska.

Twierdza Wisłoujście (29)

Początki tego jednego z największych na świecie zachowanych zabytków architektury militarnej sięgają XV wieku. Wielokrotnie rozbudowywana, potężna strategiczna fortyfikacja strzegła przez wieki wrót Rzeczypospolitej. Jest bezcenną pamiątką morskich dziejów Polski. Stąd właśnie w 1627 roku wypłynęła polska flota na zwycięską bitwę ze Szwedami pod Oliwą. Przyptywające okręty witały wystrzały armatnie z bastionu i powiewająca nad twierdzą karmazynowa flaga z białym orłem.

Grodzisko

Grodzisko

Na terenie Grodziska działa nowoczesny ośrodek prezentacji nauki i techniki – Centrum Hewelianum.

Grodzisko (30)

Równie ważną rolę w dziejach miasta odgrywał ten unikatowy zespół obiektów architektury militarnej. Historia fortu położonego na terenie Parku Kulturowego Fortyfikacji Miejskich Twierdza Gdańsk sięga XVII wieku. Wiąże się ze słynnym oblężeniem Gdańska przez wojska rosyjskie w XVIII wieku, zakończonym spektakularnym pokonaniem najeźdźcy oraz z atakiem wojsk napoleońskich pod wodzą marszałka Lefebvre w 1807 r. Sam cesarz Bonaparte uważając, iż „Gdańsk jest kluczem do wszystkiego”, przyczynił się do modernizacji fortu i budowy potężnej kazamatowej baterii artylerii – tzw. Redity Napoleońskiej.

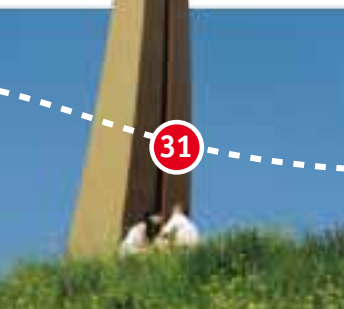
Krzyż Milenijny (31)

Na Bastionie Jerozolimskim Fortu Grodzisko wzniesiono widoczny nad Gdańskiem już z morza ogromny krzyż,

Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy

Przez wieki Gdańsk był swoistą republiką mieszczańską, złożonym tygłem etnicznym, miejscem zgodnie i twórczo koegzystujących kultur, religii i języków. Mieszkali tu Polacy, Niemcy, Holendrzy, Szkoci, Żydzi, Anglicy; protestanci, katolicy, Żydzi, hugenoci, mennonici. Był miastem tolerancyjnym i otwartym, umiejętnie wkomponującym różnorodność odmienności we własny, niepowtarzalny krajobraz. Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy jest ponadczasowym znakiem trwania i szacunku dzisiejszego pokolenia dla tych, którzy w przeszłości tworzyli społeczność Gdańska.

który upamiętnia jubileusz 2000 lat chrześcijaństwa, tysiąclecia wielkiego chrztu gdańszczan przez św. Wojciecha i milenium miasta, którego uroczyste obchody przypadły na rok 1997.

Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy (32)

Wyjątkowy w swojej wymowie i interesujący w formie pomnik upamiętnia nieistniejące już w Gdańsku miejsca pochówku, zniszczone przez burzliwe dzieje i zawieruchy wojenne. Wzniesiono go w hołdzie wszystkim bezimiennym wielu wyznań i narodowości, którzy w Gdańsku żyli i umarli. Ta niespotykana, poruszająca nekropolia symbolicznie nawiązuje do planu świątyni, którą tworzą żywe drzewa, kamienne kolumny na kształt pękających martwych pni, granitowa płyta ołtarza ofiarnego wsparta na szczątkach starych nagrobków.

Pomnik Obrońców Poczty Polskiej (34)

Pomnik Obrońców Poczty Polskiej sugestywnie przedstawia rannego pocztowca nad rozrzuconą przesyłką, przekazującego karabin bogini zwycięstwa Nike.

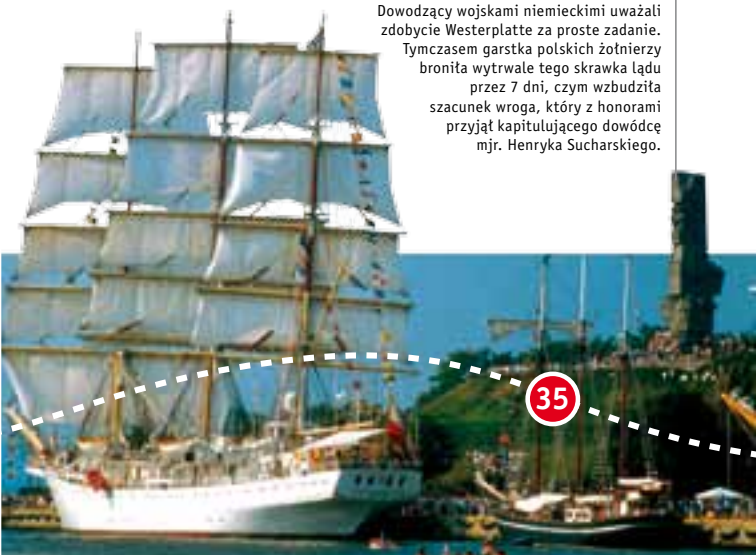
Budynek Poczty Polskiej (33)

Dawny lazaret wojskowy z 1844 r., który od 1925 r. stanowił siedzibę polskiej Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Wolnym Mieście Gdańsku, przeszedł do historii w związku z tragicznymi wydarzeniami obrony Poczty Polskiej we wrześniu 1939 r. Dziś w budynku znajduje się Muzeum Poczty Polskiej gromadzące eksponaty obrazujące historię poczty w Gdańsku na przestrzeni wieków, dzieje techniki telekomunikacji i dokumenty upamiętniające bohaterstwo pocztowców. Nieopodal wzniesiono pełen ekspresji i dynamiki Pomnik Obrońców Poczty Polskiej (34). Innym miejscem poświęconym również i ich martyrologii jest Cmentarz na Zaspie i znajdujący się tam Pomnik Ofiar Faszyzmu.

Pomnik Obrońców Westerplatte

Dowodzący wojskami niemieckimi uważali zdobycie Westerplatte za proste zadanie. Tymczasem garstka polskich żołnierzy broniła wytrwale tego skrawka lądu przez 7 dni, czym wzbudziła szacunek wroga, który z honorami przyjął kapitulującego dowódcę mjr. Henryka Sucharskiego.

Pomnik Obrońców Westerplatte (35)

To w Gdańsku 1 września 1939 roku o godz. 4.45 strzałami z pancernika Schleswig-Holstein rozpoczęła się II wojna światowa. Bohaterska, bezprzykładna walka 182-osobowej załogi strażnicy Westerplatte pod dowództwem mjr. Henryka Sucharskiego stała się symbolem polskiego oporu wobec hitlerowskiego najeźdźcy. Wzniesiony w hołdzie obrońcom Gdańska kamienny monument, wyrastający z wielkiego zielonego kopca u wejścia do portu, przypomina miecz wbity w ziemię rękojeścią. Pamiętne wydarzenia dokumentuje ekspozycja w pobliskiej Wartowni nr 1. W przyszłości muzeum pola bitwy na Westerplatte będzie częścią nowoczesnego Muzeum II Wojny Światowej, które powstanie w sąsiedztwie Pl. Obrońców Poczty Polskiej. Prezentować będzie tragiczne losy Polski w okresie 1939-1945 na szerokim tle europejskim. Kontynuacja narracji muzeum znajdzie swoje miejsce w Europejskim Centrum Solidarności, którego budynek zostanie wzniesiony na terenach postocznowych.

Pomnik Poległych Stoczniovców

W latach osiemdziesiątych XX w. przed Pomnikiem Poległych Stoczniovców odbywały się demonstracje członków „Solidarności”, brutalnie rozpędzane przez milicję.

Pomnik Poległych Stoczniovców (36)

Majestatyczne trzy krzyże z kotwicami – symbolami nadziei - upamiętniają krwawe ofiary strajków robotniczych Grudnia 1970 r. Żądanie zgody na postawienie u bram stoczni pomnika było jednym z najważniejszych postulatów strajkujących stoczniovców gdańskich w Sierpniu 1980 r. Krzyże, wykonane przez samych stoczniovców ze stali nierdzewnej, mają 42 m wysokości i ważą prawie 140 ton. U stóp pomnika składają kwiaty wszystkie oficjalne delegacje odwiedzające Gdańsk.

Wystawa „Drogi do Wolności”

SOLIDARNOŚĆ

Wystawa „Drogi do Wolności”

16 października 2003 r. Tablice z 21 postulatami, spisane podczas strajku w Stoczni Gdańskiej, zostały wpisane na Listę UNESCO „Pamięć Świata”.

37

Wystawa „Drogi do Wolności” (37)

Fascynująca multimedialna wystawa „Drogi do Wolności” w podziemiach budynku Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, w pobliżu Pomnika Poległych Stoczników, prezentuje burzliwe historyczne wydarzenia ostatnich trzech dekad – walki Polaków o wolność i sprawiedliwość. Znajdują się tam m.in. słynne Tablice z 21 postulatami z Sierpnia’80 napisanymi ręcznie na dwóch drewnianych płytach sklejkowych. Decyzją UNESCO wpisane zostały na listę „Pamięć Świata” jako dokument o wyjątkowych wartościach społecznych i humanistycznych, mający znaczący wpływ na historię Europy. Fragmenty historycznego Muru Berlińskiego i stoczniowego, który pokonał ongiś Lech Wałęsa, przypominają, jaki był początek drogi do wolności w naszej części Europy.

Katedra Oliwska

Katedra Oliwska (38)

Oliwa – zaciszna, urokliwa gdańska dzielnica, malowniczo wtulona w leśne ostępy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, była opiewana przez słynnego podróżnika Aleksandra von Humboldta jako trzecie najpiękniejsze miejsce na świecie. Wyróżnia ją wspaniały pocysterski park zaprojektowany przez mistrza architektury ogrodowej – Andre La Notre. Powstały w XVIII i na początku XIX wieku składa się z ogrodu francuskiego i parku angielskiego. Podziwiać tu można opisywaną przez J.I.Kraszewskiego aleję grabową oraz założone w 1920 r. alpinarium, oranżerię, grotę i kaskadę. Spacer wśród wyniosłych starych drzew, rzadko spotykanych cennych gatunków roślin prowadzi ku Katedrze Oliwskiej. Wzniesiona jako świątynia cysterska w XIII w. gotycka trzynawowa sklepiona bazylika,

Pałac Opatów (39)

Pałac Opatów w Oliwie jest siedzibą Oddziału Sztuki Współczesnej Muzeum Narodowego. Stała Galeria Polska prezentuje zbiory dokumentujące sztukę polską po 1945 roku. Obecnie w ekspozycji znajduje się około 300 prac najwybitniejszych artystów polskich.

zbudowana na rzucie łacińskiego krzyża, mierzy 107 m i jest najdłuższym kościołem w Polsce. W pięknych wnętrzach kryje wiele skarbów sztuki: barokowy ołtarz główny i 20 ołtarzy bocznych, rokokową kazalnicę, wspaniałe stalle, renesansowe portrety licznych dobroczyńców klasztoru Cystersów. Ozdobą katedry jest słynny rokokowy prospekt organowy mistrza Jana Wulfa i Fryderyka Rudolfa Dalitza, instrument o niespotykanym brzmieniu ze swojego rodzaju efektem echa. Osobliwością organów są ruchome dekoracje – gwiazdy, trąby i dzwonki aniołów włączane w trakcie gry.

Wydarzenia kulturalne

Wybrane stałe wydarzenia kulturalne:

Gdańskie Lato Muzyczne (lipiec-sierpień)

Cykl koncertów muzyki klasycznej z udziałem światowych gwiazd w pięknej scenerii amfiteatru nad Motławą.

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w Katedrze Oliwskiej (lipiec-sierpień)

Dawne i premierowe hity muzyki organowej w wykonaniu światowych wirtuozów.

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA (połowa lipca)

Wielkie i małe prezentacje teatralne w zabytkowej scenerii gdańskich zaułków.

Międzynarodowy Złot Żeglarski "Baltic Sail" (połowa lipca)

Barwne święto żagli w historycznym sercu Gdańska: regaty, parady żaglowców i festiwal szantowy.

Festiwal „Solidarity of Arts” (sierpień)

Osadzony w tradycji wolnościowej Gdańska festiwal nowoczesnych prezentacji artystycznych odwołujący się do uniwersalnego sensu sztuki ponad wszelkimi granicami i podziałami.

Gdański Festiwal Carillonowy (pierwsza połowa sierpnia)

Przeгляд dzieł bogatej literatury muzycznej na carillon od kompozycji barokowych po współczesne.

Festiwal Szekspirowski (pierwsza połowa sierpnia)

Międzynarodowy przegląd najciekawszych inscenizacji niezrównanych dramatów Mistrza ze Stratfordu.

Jarmark św. Dominika (pierwsze trzy tygodnie sierpnia)

Pełna rozmachu popularna fiesta po gdańsku, korzeniami sięgająca XIII wieku, z bogatym programem imprez kulturalnych.

Międzynarodowy Festiwal Mozartowski „Mozartiana”

(druga połowa sierpnia)

Jedyny w Polsce festiwal prezentujący zarówno dzieła Mistrza, jak i utwory inspirowane jego muzyką w stylowych wnętrzach Katedry Oliwskiej i Pałacu Opatów oraz w plenerach zabytkowego Parku Oliwskiego.

All About Freedom Festival (październik)

Interdyscyplinarny festiwal, którego celem jest prowokowanie do rozmowy na temat różnych wymiarów i granic wolności. Film, muzyka, teatr, debaty – wszystko o wolności.

Kalendarz imprez oraz baza turystyczna: www.gdansk.pl

Gdańsk - centrum

- 1 Brama Wyżynna
- 2 Przedbramie ul. Długiej
- 3 Wielka Zbrojownia
- 4 Dwór Bractwa św. Jerzego
- 5 Złota Brama
- 6 Dom Uphagena
- 7 Ratusz Głównego Miasta
- 8 Fontanna Neptuna
- 9 Dwór Artusa
- 10 Nowy Dom Ławy
- 11 Złota Kamienica
- 12 Zielona Brama
- 13 Kościół Mariacki
- 14 Kaplica Królewska
- 15 Kościół św. Mikołaja
- 16 Kościół św. Katarzyny
- 17 Kościół św. Brygidy
- 18 Kościół św. Jana
- 19 Kościół św. Elżbiety
- 20 Kościół św. Józefa
- 21 Kościół św. Piotra i Pawła
- 22 Kościół św. Trójcy
- 23 Muzeum Narodowe
- 24 Ratusz Starego Miasta
- 25 Wielki Młyn
- 26 Żuraw
- 27 Centralne Muzeum Morskie
- 28 Latarnia Morska
- 29 Twierdza Wisłoujście
- 30 Grodzisko
- 31 Krzyż Milenijny
- 32 Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy
- 33 Muzeum Poczty Polskiej
- 34 Pomnik Obrońców Poczty Polskiej
- 35 Pomnik Obrońców Westerplatte
- 36 Pomnik Poległych Stoczniovców
- 37 Wystawa „Drogi do Wolności”
- 38 Katedra Oliwska
- 39 Pałac Opatów

Olivia 38 39

Nowy Port 28

29 35 Westerplatte

Instytucje kultury:

Muzeum Historyczne Miasta Gdańska:

www.mhmg.gda.pl
Ratusz Głównego Miasta
ul. Długa 47, tel. 48 58 76 79 100

Muzeum Bursztynu – Zespół
Przedbramia ulicy Długiej,
Targ Węglowy, tel. 48 58 301 47 33

Dwór Artusa
ul. Długi Targ 43/44,
tel. 48 58 76 79 180

Muzeum Wnętrz Mieszkańskich
– Dom Uphagena, ul. Długa 12,
tel. 48 58 301 23 71

Muzeum Zegarów Wieżowych
– wieża kościoła św. Katarzyny
ul. Wielkie Młyny, tel. 48 58 305 64 92

Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku
ul. Obrońców Poczty Polskiej 1/2,
tel. 48 58 301 76 11

Muzeum Narodowe:

www.muzeum.narodowe.gda.pl
Oddział Sztuki Dawnej,
ul. Toruńska 1, tel. 48 58 301 70 61

Oddział Sztuki Nowoczesnej – Pałac
Opatów, ul. Cystersów 18,
tel. 48 58 552 12 71

Oddział Etnografii – Spichlerz Opacki,
ul. Cystersów 19, tel. 48 58 552 41 39

Centralne Muzeum Morskie:

www.cmm.pl
ul. Ołowianka 9-13,
tel. 48 58 301 86 11/12

Żuraw
ul. Szeroka 67/68, tel. 48 58 301 53 11

Muzeum Archeologiczne

www.archeologia.pl
ul. Mariacka 25/26,
tel. 48 58 32 22 100

Wystawa „Drogi do Wolności”
podziemia budynku Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”
ul. Wały Piastowskie 24,
tel. 48 58 308 44 28

Latarnia Morska Gdańsk - Nowy Port

www.latarnia.gda.pl
ul. Przemysłowa 6a
tel. 48 58 760 16 42

Państwowa Opera Bałtycka

www.operabaaltycka.pl
al. Zwycięstwa 15,
tel. 48 58 763 49 12/13

Polska Filharmonia Bałtycka

www.filharmonia.gda.pl
ul. Ołowianka 1, tel. 48 58 320 62 50

Państwowy Teatr Wybrzeże

www.teatrwybrzeze.pl
ul. Targ Węglowy 1, tel. 48 58 301 70 21

Miejski Teatr Lalki Miniatura

Gdańsk-Wrzeszcz, al. Grunwaldzka 16,
tel. 48 58 341 94 83

Teatr Leśny

Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Jaśkowa Dolina,
okolice Gaju Gutenberga

Nadbałtyckie Centrum Kultury Gdańsk

www.nck.org.pl
Ratusz Staromiejski, ul. Korzenna 33/35,
tel. 48 58 301 10 51

Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŹNIA

www.laznia.pl
ul. Jaskółcza 1, tel. 48 58 305 40 50

Gdańska Galeria Miejska:

www.ggm.gda.pl
Gdańska Galeria Miejska 1
ul. Piwna 27/29, tel. 48 58 682 00 93

Gdańska Galeria Güntera Grassa
ul. Szeroka 34/35, 36, 37, Grobla I 1/2
tel. 48 58 304 98 54

Instytut Sztuki WYSPA

ul. Doki 1/145 B, tel. 48 58 320 44 46
www.wyspa.art.pl

Klub ŻAK

www.klubzak.com.pl
Gdańsk-Wrzeszcz,
ul. Grunwaldzka 195/197,
tel. 48 58 344 05 73

Informacja turystyczna:

Gdańskie Centrum Informacji
Turystycznej
ul. Długi Targ 28/29
tel. 48 58 301 43 55, 683 54 85
e-mail: gcit@gdansk4u.pl
www: www.gdansk4u.pl

Punkt PTTK Oddział Gdańsk
ul. Długa 45
tel. 48 58 301 91 51, 301 13 43
e-mail: it@pttk-gdansk.pl
www: www.pttk-gdansk.pl

Punkt Informacji Turystycznej
w tunelu PKP
ul. Podwale Grodzkie 0/15, 0/16
tel. 48 58 721 32 88
e-mail: itpkp@gdansk4u.pl

Punkt IT GOT - Lotnisko
im. Lecha Wałęsy, ul. Słowackiego 200
tel. 48 58 348 13 68
e-mail: lotnisko@gdansk4u.pl

Produkty turystyczne:

Karta Turysty
“Gdańsk - Sopot - Gdynia - Plus”
Karta Turysty oferuje bezpłatny bilet
na komunikację miejską na terenie całego
Trójmiasta, bezpłatne wejścia do muzeów,
zniżki i rabaty w hotelach, restauracjach,
pubach, klubach, teatrach, galeriach,
wypożyczalniach sprzętu wodnego,
Aquaparku. Dostępna w punktach
IT Gdańska i Gdyni

Audioguide Gdańsk - 24 audycje;
najciekawsze miejsca i zabytki Gdańska,
historia miasta; wersja polska, angielska
i niemiecka. Dostępne w Gdańskim
Centrum Informacji Turystycznej,
ul. Długi Targ 28/29

więcej informacji: www.gdansk4u.pl

Zintegrowany System Ratowniczy: 112
Straż Pożarna 998
Policja 997
Pogotowie Ratunkowe 999
Straż Miejska 986

Karta Turysty Gdańsk-Sopot-Gdynia-Plus to bezpłatne wejścia do muzeów i ZOO, bilet na całą komunikację miejską oraz 200 rabatów (hotele, restauracje, spa, kultura, imprezy, zakupy).
Im więcej zwiedzasz, tym więcej oszczędzasz.
www.gdansk4u.pl/karta

gdansk4u
MOBILE

Gdansk4uMOBILE to bezpłatna aplikacja mobilna na iPhone'a oraz platformę Android. Zawiera komplet informacji o mieście - mapy, opisy zabytków, aktualności, atrakcje, noclegi, restauracje, puby, mp3, funkcję wytyczania trasy i inne.
www.gdansk4u.pl/mobile

GDAŃSK

www.gdansk.pl

Wydawca: Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta
Urząd Miejski w Gdańsku
Ul. Nowe Ogrody 8/12
80-803 Gdańsk
Tel. (+48 58) 323 71 00
e-mail: bppm@gdansk.gda.pl

Zdjęcia: S. Składanowski, M. Żak, A. Firynowicz, K. Gollnau,
W. Węgrzyn, D. Kula, S.J. Michalak, Kosycarz Foto Press,
archiwum BPPM UM w Gdańsku.

Wydawca dziękuje Panu S.J. Michalakowi, Panu L. Myrcie, Muzeum Historycznemu Miasta Gdańska, Muzeum Narodowemu w Gdańsku, Fundacji Centrum Solidarności, Bibliotece Gdańskiej PAN oraz Wydawnictwu TESSA Sp. z o.o. za udostępnienie materiałów i zdjęć do publikacji.